INTELLIGENCE INFO

ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 – 8159, Volumul 1, Numărul 2, Decembrie 2022

Organizarea, structurile şi transformările unei organizații de intelligence

Tiberiu Tănase

Pentru a cita acest articol: Tănase, Tiberiu (2022), Organizarea, structurile şi transformările unei organizații de intelligence, *Intelligence Info*, **1**:2, 4-12, https://www.intelligenceinfo.org/organizarea-structurile-si-transformarile-unei-organizatii-de-intelligence/

Publicat online: 22.08.2022

Organizarea, structurile şi transformările unei organizații de intelligence

Tiberiu Tănase

Rezumat

Preocupările statelor în vederea organizării mai eficiente a structurilor şi managementului agențiilor/serviciilor de informații, au crescut în special după atentatele teroriste de la 11 septembrie 2001, prin adoptarea unor forme organizatorice mai flexibile eficiente pentru realizarea acestor obiective, sporind în mod evident utilitatea şi performanțele acestora. În esență, agențiile/serviciile intelligence au scopul de căuta şi procura date, a le analiza şi transforma în informații necesare conducerii politice, economice şi militare a unui stat, în procesul ciclului informațional. pe care l-am descris anterior. Modul cum în care este organizat şi se desfăşoară acest proces determină structura şi modul de funcționare a unei agenții/serviciu de informații. Astfel, o structură generală a unei agenții/serviciu intelligence ar putea avea următoarele (principale) componente de: conducere, culegere, exploatare, tehnice, protecție, administrative.

Cuvinte cheie: organizații, intelligence

Abstract

The concerns of the states in order to more effectively organize the structures and management of intelligence agencies/services, increased especially after the terrorist attacks of September 11, 2001, by adopting more flexible and effective organizational forms to achieve these objectives, obviously increasing their usefulness and performances. Essentially, intelligence agencies/services aim to search and procure data, analyze and transform them into information necessary for the political, economic and military leadership of a state, in the process of the information cycle which I described previously. The way in which this process is organized and carried out determines the structure and mode of operation of the intelligence agencies/services. Thus, a general structure of an

intelligence agency/service could have the following (main) components: management, collection, exploitation, technical, protection, administrative.

Keywords: organizations, intelligence

INTELLIGENCE INFO, Vol. 1, Nr. 2, Decembrie 2022, pp. 4-12
ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 - 8159
URL: https://www.intelligenceinfo.org/organizarea-structurile-si-transformarile-unei-organizatii-de-intelligence/

Viziunea sau Conceptul 2015[1]

Motto: "*Organizația de Intelligence trebuie să-şi sporească forțele pentru a evalua riscurile globale care afectează securitatea națională*"

Introducere

Preocupările statelor în vederea organizării mai eficiente a structurilor şi managementului agențiilor/serviciilor de informații, au crescut în special după atentatele teroriste de la 11 septembrie 2001, prin adoptarea unor forme organizatorice mai flexibile eficiente pentru realizarea acestor obiective, sporind în mod evident utilitatea şi performanțele acestora.

În esență, agențiile/serviciile intelligence au scopul de căuta şi procura date, a le analiza şi transforma în informații necesare conducerii politice, economice şi militare a unui stat, în procesul ciclului informațional. pe care l-am descris anterior. Modul cum în care este organizat şi se desfăşoară acest proces determină structura şi modul de funcționare

[1] *Conceptul 2015* sau - conform denumirii data de autori - *Viziunea 2015 privind Comunitatea de intelligence din SUA*- un document programatic ce s-a inscrie in seria planificărilor de nivel strategic cu proiectie pe termen mediu şi lung. www.dni.gov/reports.

a unei agenții/serviciu de informații. Astfel, o structură generală a unei agenții/serviciu intelligence ar putea avea următoarele (principale) componente de: conducere, culegere, exploatare, tehnice, protecție, administrative.

Organizațiile reprezintă baza unei activităti colective cu un anume scop. Unii specialişti susțin că termenul de organizație se poate referi la *orice sistem complex de interacțiune umană indiferent dacă există sau nu scopuri colective*[2].

Organizațiile, ca sisteme sociale complexe, sunt constituite din elemente care trebuie să acționeze în mod concentrat pentru a obține eficiență prin realizarea unor schimbări planificate pe termen lung ce vizează întreaga organizație şi în mod deosebit resursele umane.

Eficiența, performanțele şi flexibilitatea unei organizații sunt deziderate esențiale în optimizarea acesteia şi pot reprezenta obiective de realizat în cadrul unor programe şi strategii ale societații. Asta presupune ca organizații1e să fie analizate atât din perspectiva capacitatilor de a integra variabilele organizaționale cu factorii umani, cat şi din aceea de a reactiona în mod adecvat la influența mediului extern.

Organizația de intelligence

Organizație- de intelligence - poate fi acel tip de organizație prin care se definesc structurile, unitățile, agențiile/serviciile, care pun în practică procesul de intelligence, adică *ansamblul operatiilor de culegere, filtrare, analiză a datelor şi informatiilor şi de diseminare a produselor de intelligence cu valoare actionabila pentru a satisface necesitatile unui consumator specific*"[3] şi elaborează produsul final (al intelligence-lui)[4] .

Activitatea de intelligence (informații pentru securitate) presupune şi instrumentele necesare desfăşurării acesteia, care sunt agențiile/serviciile de informații ce pot fi

---

[2] Jack C. Plano, Robert E. Riggs, Helenan S. Robin, Dictionar de analiza politica , Editura Ecce Homo , Bucuresti, 1993, p. 106

[3] Apud, Tiberiu Tănase, Intelligence-ui modern in revista Intelligence nr 6 / 16, iulie septembrie 2009, p. 26.

[4] Apud, Dan Plăvitu, ,,Revolutia informatiilor in epoca postmodernă" in „Jnformatiile militare in contextul de securitate actual", coordonator Sergiu T. Medar, Editura Centmlui Tehnic Editorial al Armatei, Bucureşti, 2006. p. 46.

clasificate în funcție de mai multe criterii şi anume după: scop obiective şi aria/spatiu de acțiune, modul de relaționare față de putere subordonare, structură, etc.

Agenția/Serviciu intelligence reprezintă acel tip de organizație (instituție publică sau privată), legal constituită, care utilizează metode, mijloace, proceduri şi tehnici specifice activității de informații, în scopul căutării, culegerii, verificării, prelucrării, documentării, stocării sau comunicării informațiilor de interes beneficiarilor/utilizatorilor abilități sau unor entitati interesate (instituții, agenți economici, persoane private) în forme şi modalități instituite potrivit legii şi normelor interne.

În esență, agențiile/serviciile intelligence au scopul de căuta şi procura date, a le analiza şi transforma în informații necesare conducerii politice, economice şi militare a unui stat, în procesul informațional.

Modul în care este organizat şi se desfăşoară acest proces determină structura şi modul de funcționare a unei agenții/serviciu de informații.

Organizarea, structurile şi transformările unei agenții/serviciu de informații

Activitatea de intelligence presupune căutarea, culegerea de date, analiza acestora şi transformarea lor în informații necesare pentru strategia politică, economică şi militară a unui stat. Acest proces, cunoscut drept conceptul „ciclului /fluxului informațiilor" determină structura şi funcționarea unei/ui agenții /serviciu de intelligence.

Astfel, o structură generală a unei agenții/serviciu intelligence ar putea avea următoarele (principale) componente de: *conducere, culegere, exploatare, tehnice, protecție, administrative.*

În acest sens structurile (compartimente) de:

- ***culegere*** - sunt interfaţa dintre serviciul intelligence şi surse, având ca principale sarcini conducerea surselor existente (transmiterea nevoilor de informații, obținerea acestora şi transmiterea lor la centru, retribuirea surselor şi altele), crearea altor noi surse, conducerea compartimentelor de culegere pentru îndeplinirea misiunilor stabilite de Centru.

- ***exploatare*** - sunt în general împărțite pe țări sau zone de interes, precum şi pe tematici (terorism, arme de distrugere in masă etc.).[5] Pentru executarea unor *operațiuni speciale*, (având în vedere că cea mai mare parte a serviciilor intelligence ale marilor puteri şi chiar ale altor țări dispun de astfel de structuri speciale) tehnice sunt compuse din tehnicieni care au ca sarcini principale de a pune la dispoziția compartimentelor de culegere şi exploatare mijloacele tehnice necesare pentru îndeplinirea misiunilor ce le revin. Referitor la *Special Operations* (Special Activity/Covert Action), compexitatea unor astfel de actiuni /operatiuni fac dificilă distinctia şi terminologia oficială in SUA le numesc *activităti speciale* definite prin Ordinul Executiv prezidential Nr. 12333 din 4 decembrie 1981, [6].

În multe cazuri, prin aceste compartimente sunt gestionate şi legăturile de diferite tipuri in cadrul serviciului intelligence şi cu beneficiarii, inclusiv cele de transmisii de date, precum şi bazele de date, fără de care un serviciu intelligence nu mai poate fi conceput;

- ***protecție*** - *care răspund de protecția fizică şi a personalului, în cooperare cu celelalte compartimente, având o legătură particulară cu cel tehnic, colaborare care cunoaşte o dezvoltare deosebită în condițiile actuale şi de perspectivă a impactului noilor tehnologii în intreaga activitate a serviciilor de informații;*

- **administrative**, *care joacă un rol important in asigurarea bunei functionări a serviciului/agenției şi crează condiții pentru o evoluție corespunzătoare a întregii structuri de informații. Ca regulă generala, răspund şi de gestiunea financiara, precum şi de infrastructura serviciului de informatii.* [7]. Trebuie menționat că structurile administrative joacă un rol important în asigurarea bunei funcționari şi crearea condițiilor unei evoluții corespunzătoare a întregului serviciu de informații.

---

[5] Corneliu Pivariu, Lumea Secretelor, O modalitate de a intelege Informatiile Strategice, Editura Pastel, Braşov, 2005, p. 231.

[6] *Special Operations* (Special Activity/Covert Action), Jacques Baud, Enciclopedie du Renseignement et des Services Secrets (Enciclopedia Informatiei şi a servicilor secrete), editura Charles-Lavauzelle, Paris, 1998.

[7] Vezi, Jacques Baud, Enciclopedie du Renseignement et des Services Secrets (Enciclopedia Informatiei şi a servicilor secrete), editura Charles- Lavauzelle, Paris, 1998.

Direcțiile de acțiune în transformarea agențiilor /serviciilor de intelligence

Una din rațiunile existenței *agențiilor /serviciilor de intelligence* - din întreaga lume este ca prin cunoaştere să pună la dispoziția beneficiarilor, acele evaluări obiective, oportune şi anticipative, care să constituie un instrument de clarificare şi optimizare a deciziei politice în sensul apărării şi promovării intereselor naționale.

Reorientarea *agențiilor /serviciilor de intelligence*, recunoscute pentru tendințele conservatoare determinate şi de asigurarea unei stabilității de funcționare a sistemelor, a fost impusă de motive diferite precum: *caracterul transnațional al noilor amenințări*[8]*, presiunile unor factori politici care au adus în discuție statu-quo-ul serviciilor de informații, în noile condiții ale mediului politic şi dezvoltării noilor tehnologii informaționale*[9]*, aspect care a determinat şi impulsionat diversificarea şi specializarea agențiilor /serviciilor de intelligence* .

Amplificarea amenințărilor, impune luarea unor măsuri preventive, motiv pentru care o actorii statali au nevoie de informații strategice , care să le permită luarea unor decizii bine fundamentate . Astfel, existența unei susținute *activități de informații ("intelligence")* este vitală pentru securitatea unui stat, mai ales în condițiile în care forțele armate, în accepțiunea clasică, se reduc, și nu mai reprezintă singura posibilitate de atac/apărare. Unii analişti militari apreciază structurile de *Intelligence* ca formând o a patra categorie de forțe armate, alături de cele terestre, aeriene şi navale.[10]

Intelligence-ul este necesar pentru descoperirea intențiilor agresive ale unui adversar şi în definirea acestora, cum ar fi o agresiune indirectă sau pregătirea pentru următorul pas în intensificarea amenințării. Cu alte cuvinte, este nevoie de intelligence eficient pentru a preveni amenințările.

În aceste condiții, *una dintre direcțiile de acțiune în transformarea serviciilor de informații s-a concretizat în eforturile statelor de a perfecționa şi lărgi cadrul legal de*

[8] *Raport* prezentat de către directorul *CIA.,* la 28 ianuarie 1998 în fața Comitetului pentru Informaţii al Senatului.

[9] Parlamentul European, *Evaluarea Opţiunilor ştiinţifice şi tehnologice,* aprilie, 1999, p. 18-20.

[10] Ione1 Bucuroiu, *Serviciile de informații În secolul XXI şi problemele de securitate* în *Pulsul geostrategic,* nr. 30, iunie 2008, Braşov.

organizare şi funcționare a agențiilor /serviciilor de intelligence şi de a le asigura suportul financiar pentru o funcționare mai eficientă,

In acest sens, au fost elaborate (în unele state), în regim de urgență, unele acte normative menite să asigure o mai bună coordonare a instituțiilor naționale de securitate şi, totodată, să le acorde competențe sporite.

Totodată nouă configurație a amenințărilor a determinat statele din spațiul euroatlantic şi al UE să realizeze reforme de amploare, materializate prin *strategii, politici de securitate, planuri de acțiuni şi reglementări.*

Dimensiunea importantă privind transformarea activității *agențiilor /serviciilor de intelligence* este reprezentată de trinomul *cooperare - conlucrare - colaborare*[11], care exprimă modalități concrete prin care intelligence-ul serviciile pentru securitate acționează în vederea realizării unor obiective comune prin încheierea acordurilor bilaterale şi multilaterale, elaborarea unor instrumente regionale şi internaționale care să prevadă măsuri eficiente, imediate şi de perspectivă pentru combaterea amenințărilor globale.

Modalități concrete prin care *agențiilor /serviciilor de intelligence* actionează în vederea realizării unor obiective comune prin încheierea acordurilor bilaterale şi multilaterale, elaborarea unor instrumente regionale şi internaționale care să prevadă măsuri eficiente, imediate şi de perspectivă pentru combatarea amenințărilor globale.

Necesitatea cooperării în domeniul Intelligence-ului fost reliefată o dată în plus de conştientizarea faptului că nici o agenție de informații nu poate face față de una singură acțiunilor organizațiilor teroriste şi nici exploziei mondiale informaționale, deoarece fluxul de informatii din toate domeniile a determinat crearea unei liste impresionante de nevoi în domeniul culegerii de informații. Astfel, a devenit tot mai necesară stabilirea unor *mecanisme eficiente de gestionare şi evaluare colectivă a informațiilor* [12].

[11] *Vezi, Doctrina Națională a Informațiilor pentru Securitate,* adoptată în Şedința Consiliului Suprem de Apărare din 23 iunie 2004., p. 19.

[12] Vezi *Doctrina Naţională a Informaţiilor pentru Securitate,* adoptată în Şedinţa Consiliului Suprem de Apărare din 23 iunie 2004., p. 19.

Cooperarea în domeniul intelligence-lui impune o etapă nouă în conlucrarea dintre serviciile de informații: deplasarea centrului de greutate dinspre schimbul de informații cu caracter de generalitate spre cooperarea pe cazuri şi acțiuni punctuale, dar prin analiza tuturor surselor surselor ca modalitate de valorificare optimă și a potențialului oferit de partenerii implicați. Într-o asemenea logică, apare necesară identificarea celor mai bune modalități de utilizare şi direcționare a resurselor umane, logistice şi financiare de care dispune o comunitatea informativă, în vederea preîntâmpinării unor derapaje nedorite.

Concluzii

Mediul internațional de securitate este deosebit de fluid şi dinamic caracterizat de complexitate, reprezentând evoluția de ansamblu a cadrului politic şi economic rezultat în urma evoluției internaționale din ultimele decenii ale acestui secol. Forțele implicate, complexe şi puternic interrelaționate, vor transforma societățile şi vor redimensiona prioritățile, strategiile şi metodele domeniului informații necesare pentru a întâmpina cerințele unice ale dinamicii secolului XXI.

Provocările actuale din mediul de securitate ca şi altele noi ce vor urma, în întreaga lume vor schimba peisajul geopolitic pe care, profesioniştii din domeniul informațiilor, îl analizează în mod curent.

Această accelerare fără precedent a schimbărilor şi adâncire a decalajului dintre cei dintâi şi cei din urmă poate amenința fragila guvernare a instituțiilor. Confruntați cu acest cadru asimetric şi dinamic, profesioniştii din domeniul informatiilor vor fi chemati să evalueze mediul de securitate marcat de compețiția regională, economică, a resurselor dar şi de cea ideologică.

În acest sens va fi necesar să se adopte măsuri radicale pentru a putea transforma *agențiilor /serviciilor de intelligence* în câteva direcții esențiale:

- modificarea mai rapidă a cadrului legal - nu post factum ;
- *explorarea conceptelor, strategiilor, politicilor şi tenhologiilor de intelligence* pentru a răspunde cerințelor beneficiarilor şi amenințărilor permanetizate/ concertate – a se vedea atacurile teroriste în spațiul european ;
- sisteme integrate cu strategii adecvate pe tipuri de amenintari;
- accelerarea formelor de cooperarea ;
- eficientizarea activității tuturor agenșiilor/serviciilor şi capabilităților lor puse la dispoziție prin şi de comunitățile de informații pentru a satisface necesarul "schimbător" al utilizatorilor de informații pentru securitate. Aceasta va însemna o

abordare planificată a transferului de cunoştinţe, *asigurându-se o continuitate* a seturilor de date formale şi informale, care nu vor fi pierdute o dată cu plecarea unor angajaţi şi venirea altora.

Aceste acțiuni sunt necesare pentru a pregăti o *schimbare strategică* în fața provocărilor care se pot preconiza, şi - la fel de important - de a pregătii noi *strategii pentru noile provocări* care sunt posibile sau vor fi determiinate de transformarile iminente din mediul de securitate .

Experiența dobândită la inceputul secolului XXI a scos in evidență faptul că succesul *agențiilor /serviciilor de intelligence* au fost determinate, în majoritatea cazurilor, de capacitatea anticipativă a managementului de vârf al acestora cu privire la schimbările ce se vor produce în mediul de securitate precum şi de capacitatea de răspuns adecvat la provocările /schimbările determinate de vulnerabilitățile, precum și la riscurile şi amenițările produse în mediul de securitate.

În optica specialiştilor, optimizarea performanţelor organizației de intelligence a viitorului va depinde, din ce in ce mai mult, de această capacitate anticipativă şi de răspuns rapid la schimbări, care trebuie pusă pe seama profesionalizării/specializarii crescânde din managementul organizațiilor de intelligence.

Referințe

1. Jacques Baud, Enciclopedie du Renseignement et des Services Secrets (Enciclopedia Informatiei şi a servicilor secrete), editura Charles- Lavauzelle, Paris, 1998.

2. Jack C. Plano, Robert E. Riggs, Helenan S. Robin, Dictionar de analiza politica , Editura Ecce Homo , Bucuresti, 1993.

3. Doctrina Națională a Informațiilor pentru Securitate, adoptată în Şedința Consiliului Suprem de Apărare din 23 iunie 2004.,

4. Ione1 Bucuroiu, Serviciile de informații În secolul XXI şi problemele de securitate *în Pulsul geostrategic,* nr. 30, iunie 2008, Braşov

5. Tiberiu Tănase, Intelligence-ui modern in revista *Intelligence* nr 6 / 16, iulie septembrie 2009.

6. Dan Plăvitu, ,,Revoluția informațiilor in epoca postmodernă" in *,,Informatiile militare in contextul de securitate actual"*, coordonator Sergiu T. Medar, Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, Bucureşti, 2006.